

Posudek oponenta bakalářské práce Filipa Alexandera Fenomén léčitelství v České republice

Bakalářská práce Filipa Alexandera se věnuje tématu léčitelství, postojů veřejnosti k tomuto tématu a vztahu mezi léčiteli a léčenými. Již při zběžném zamyšlení je zřejmé, že toto téma je natolik obsáhlé, že rozsah bakalářské práce nepovolí jít příliš pod povrch tohoto fenoménu, přesto se Filipovi podařilo vystihnout alespoň zhruba alespoň některé charakteristiky léčitelství a zamyslet se nad situací léčitelství v ČR.

Práce sestává z dvou hlavních částí – teoretickém vymezení fenoménu léčitelství a dotazníkové části s jejím zpracováním. Teoretické vymezení je pojato dobře, i když samozřejmě se jen zhruba dotýká mnoha témat, která sama o sobě by vydala na samostatné práce. Definovat léčitelství se studentovi podařilo jen částečně, i když na základě různých pramenů, ale sám píše, že je to velmi obtížné. Je ovšem třeba schopen smysluplných námitek vůči definicím přejatým z pramenů. Z definice léčitelství následně vyplývá definice léčitele, kde je částečně diskutabilní formulace o nepřijímání vědeckou medicínou. I ve vědecké medicíně lze objevit otevřené postoje k některým formám léčitelství (např. akupunktura, homeopatie, fyto terapie), i když prozatím nejspíše není možné, aby vědecká medicína prohlásila tyto formy za obecně platné léčebné metody.

V následující kapitole se Filip věnuje oborům, z nichž může léčitelství potenciálně vycházet. Jeho dělení je zajímavé, s osobitým přístupem, nicméně tyto obory a jejich propojenost s léčitelstvím mohly určitě být představeny podrobněji a více do hloubky. Další kapitola uvádí nejčastější rizika spojená s léčitelstvím, což by opět mohlo být zpracováno hlouběji, např. u duchovních rizik je léčitelství dáno do protikladu s církevními paradigmaty, aniž by byla tato paradigmaty blíže představena či zdůvodněna jejich autorita. Pro jistou vyváženost by nebylo od věci vyjmenovat vedle rizik také kladné aspekty léčitelství, pokud tedy autor nějaké klady u léčitelství vnímá.

V 2. kapitole o historickém vývoji léčitelství na našem území (tato kapitola je například i navzdory její stručnosti zpracována dobře a zajímavě) na straně 17 u poznámky č. 19 je uvedeno, že léčitelství ve středověku bylo ovlivněno duchem křesťanství, kdy se v rámci celostního přístupu kladl zřetel i na psychickou stránku léčeného. Zde je tedy vidět, že v křesťanství muselo dojít k jistému posunu ve vnímání léčitelství, čemuž napovídá fakt uvedený v kapitole o rizicích (např. současný postoj karmelitánů k léčitelství). Ale i dále na str. 21 autor uvádí příklady celostního přístupu k léčení v historii a z nich jasně vyplývá, že celostní přístup k léčbě rozhodně nevychází pouze z křesťanství, ale že byl přirozenou součástí většiny starověkých léčebných systémů a filosofii. Když už tedy Filip uvádí tyto skutečnosti, bylo by dobré se zamyslet nad jejich souvislostmi, aby tvořily vnitřně soudržný celek.

Ve 3. kapitole lze snad vytknout určitou myšlenkovou nekonzistenci, kdy například v Západním způsobu života (3.1) je u důvodů stresu citován zdroj příklánějící se k výrazně materialistickému pojetí života a člověka, kdežto hned na další straně se hovoří o duchovních potřebách. Na vině je nejspíše trochu povrchní čerpání z mnoha různorodých zdrojů. Kapitola 3.4 o holistickém přístupu k člověku se pak příliš neliší od kapitoly předešlé (o psychosomatickém přístupu) a specifika holistického přístupu nejsou nijak zvlášť vyjasněna.

Druhá část práce, zpracování dotazníkového šetření je formálně na vysoké úrovni, jistou výtku lze směřovat ke zbytečně zdlouhavému zpracování a rozvádění jednotlivých otázek (a odpovědí) a příslušných grafů. Tento prostor práce mohl být naopak věnován v teoretické části hlubšímu rozboru východisek a popisu fenoménu léčitelství.

V závěru bakalářské práce je sympatické zdůraznění duchovního rozměru člověka, přičemž odrazem jeho potřeb zřejmě je i narůstající obliba léčitelství, které s tímto rozměrem na rozdíl od vědecké medicíny počítá, i když skýtá mnohá rizika Filipem v práci vyjmenovaná. Tento duchovní rozměr a jeho potřeby by mohly být případným důležitým prvkem v budoucí studentově práci na toto téma, čímž by se mohlo zabránit jisté myšlenkové rozptýlenosti, kterou částečně trpí tato práce bakalářská.

Po formální stránce není tolik, co vyčítat. Práce má přehlednou strukturu, poznámkový aparát je dobře zpracován. Objevují se v ní některé stylistické chyby, kterých jistě bylo možno se vyvarovat při podrobnějším pročtení. Též některé myšlenky nejsou zcela jasně formulovány, jako by se autor nedostatečně zamyslel při jejich přenášení na „papír“.

I přes uvedené nedostatky je ovšem tato práce kvalitní a velmi užitečná a Filip určitě prokázal schopnost samostatného (i originálního) přístupu k tématu. „Záporem“ je samotný rozsah bakalářské práce, která by při jeho rozšíření jistě mohla přinést ještě více zajímavého, ale to rozhodně není výtkou k autorovi. Spíše jde o povzbuzení k dalšímu zkoumání v této oblasti.

Pro obhajobu lze doporučit, aby se autor zamyslel například nad vlastní definicí léčitelství, či jaké (zdali vůbec) vnímá u léčitelství vedle rizik také nějaké klady a proč. Práci **doporučuji k obhajobě** a vzhledem k výše uvedeným výtkám navrhuji známku **velmi dobře**.

Mgr. Tomáš Avramov
Katedra filosofie a religionistiky TF JU
23. 6. 2013 České Budějovice